

Kohtuasi C-784/19

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

22. oktoober 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Administrativen sad Varna (Bulgaaria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. oktoober 2019

Kaebuse esitaja:

„TEAM POWER EUROPE“ EOOD

Vastustaja:

Direktor na Teritorialna direktsia na Natsionalna agentsia za prihodite – Varna

Põhikohtuasja ese

Kaebus, mis on esitatud haldusasutuse keeldumise peale väljastada tõend sellise isiku suhtes kohaldatavate õigusnormide kohta, kes töötab liikmesriigis seal asutatud tööandja juures, ja kelle see tööandja lähetas teise liikmesriiki, et ta töötaks seal sama tööandja nimel.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotlus tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artikli 267 lõike 1 punktile b ning puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT 2009, L 284, lk 1) (edaspidi „rakendusmäärus“), artikli 14 lõike 2 tõlgendamist koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide

koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05 lk 72) (edaspidi „alusmäärus“) artikli 12 lõikega 1.

Eelotsuse küsimus

Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord, artikli 14 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selleks, et saaks eeldada, et ajutist tööjõudu vahendav ettevõtja tegutseb tavaliselt liikmesriigis, kus ta on asutatud, peab ta olulise osa tööjõu vahendamisest teostama selliste kasutajaettevõtjate jaoks, kes on asutatud samas liikmesriigis?

Euroopa Liidu õigusnormid ja kohtupraktika

Määruse nr 883/2004 artikli 2 lõige 1, artikli 11 lõige 1 ja artikli 12 lõige 1; määruse nr 987/2009 artikkel 14; Euroopa Kohtu 17. detsembri 1970. aasta kohtuotsus Manpower (C-35/70, EU:C:1970:120) ja 10. veebruari 2000. aasta kohtuotsus FTS (C-202/97, EU:C:2000:75).

Liikmesriigi õigusnormid

Bulgaaria Vabariigi konstitutsiooni (Konstitutsia na Republika Bulgaria) artikli 51 lõige 1 ja artikli 52 lõige 1; tööseadustiku (Kodeks na truda) artikli 107r lõige 1 ja artikli 107s lõige 2; sotsiaalkindlustusseaduse (Kodeks za sotsialnoto osiguryavane) artikli 4 lõike 1 punkt 1 ja artikli 9 lõike 1 punkt 1; töölähetusi ja välismaal erioskuste omandamise praktikat käsitleva määruse (Naredba za sluzhebните командировки и специализации в чужбина) artikli 2 lõige 1; maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku (Danachno-osiguriteln protsesualen kodeks) artikkel 88, artikli 90 lõige 2, artikli 91 lõige 1, artikli 92 lõige 1, artikli 95 lõige 1 ja artikkel 97.

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Äriühing „TEAM POWER EUROPE“ EOOD (edaspidi „kaebaja“) asutati Bulgaaria õiguse alusel, selle tegevusala on renditöö hankimine ja tööjõu vahendamine Bulgaarias ning teistes riikides. Kaebaja on Bulgaaria Agentsia po zaeostta (töögagentuur) juures registrisse kantud renditöö hankijana ja peale selle on tal Saksamaa Bundesagentur für Arbeit (föderaalne tööhõiveamet) Düsseldorfis töögagentuuri väljastatud tööjõu vahendamise luba.
- 2 Kaebaja sõlmis 8. oktoobril 2018 töölepingu Bulgaaria kodanikuga (edaspidi „töötaja“). Lepingu kohaselt on kaebaja kohustatud töötaja lähetamiseks Saksamaale, kus ta asub töötama äriühingu „CLW Clausthaler Laser- und Werkstofftechnik“ GmbH (edaspidi „kasutajaettevõtja“) juures selle juhtimise ja

kontrolli all. Leping näeb lisaks ette, et kasutajaettevõtja määrab töötaja kui masinaoperaatori ja metallitöötaja kohustused tema tööülesannete kirjelduses kindlaks. Kaebaja on kohustatud töötajale töötasu maksma.

- 3 9. mail 2019 esitas kaebaja Teritorialna direktsia na Natsionalna agentsia po prihodite – Varna'le (riigi maksuameti Varna osakond) avalduse tõendi väljastamiseks, et lähetuse kestuse ajal kohaldatakse töötaja suhtes Bulgaaria õigusnorme. Kaebaja märkis avalduses, et lähetuse kestuse ajal jäi töötaja ja kaebaja töösuhe püsima, töötaja sai temalt töötasu ja tema tagas töötajal sotsiaal- ja tervisekindlustuse olemasolu.
- 4 Pädev haldusasutus keeldus 30. mai 2019. aasta otsusega taotletud tõendi väljastamisest põhjendusega, et kaks kumulatiivset tingimust, mille alusel saab töötaja suhtes jätkuvalt kohaldada Bulgaaria sotsiaalkindlustusalaseid õigusnorme, ei ole täidetud, sest töötaja ja tööandja vaheline otsene seos ei ole säilinud ja viimati nimetatud peamine tegevus ei toimu Bulgaaria territooriumil.
- 5 Esimese tingimuse puhul lähtub haldusasutus sellest, et vaatamata sellele, et kaebaja maksab tööandajana töötasu, ei ole tema ja töötaja vaheline otsene seos säilinud, kuna töölepingu kohaselt tehakse tööd kasutajaettevõtjale, alludes tema kontrollile ja juhtimisele, ning viimane määrab töötaja kohustused. Teise tingimuse osas on haldusasutus seisukohal, et kaebaja oluline tegevus ei toimu Bulgaaria territooriumil, sest käibemaksuseaduse (Zakon za danaka varhu dobavenata stoynost, edaspidi „ZDDS“) kohaselt registreeritud äriühinguna on ta märkinud oma tegevuseks teenuste osutamise täitmiskohaga Saksamaal ning puuduvad andmed Bulgaarias tegutsevate partneritega sõlmitud lepingute kohta
- 6 Kaebaja esitas selle otsuse peale, millega keelduti taotletud tõendi väljastamisest, haldusmenetluses vaide. 11. juuni 2019. otsusega jättis Direktor Teritorialna direktsia na Natsionalna agentsia za prihodite – Varna (riigi maksuameti Varna osakonna juhataja, edaspidi „vastustaja“) vaide rahuldamata ja kinnitas eitava vastuse.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 7 Kaebaja arvates on käesoleval juhul taotletud tõendi väljastamise mõlemad kumulatiivsed tingimused täidetud.
- 8 Esimese tingimuse kohta väidab ta, et tema ja töötaja vahel on „otsene seos“, sest ta maksab tööandajana sellele töötajale töötasu ja tal on ülesütleamise põhjuste olemasolu korral töölepingu lõpetamise õigus. Lisaks on kasutajaettevõtjal tema ja kaebaja vahel sõlmitud tööjõu vahendamise lepingu kohaselt keelatud pakkuda töötajale muud tööd kui lepingus kokku lepitud töö, nii et ainult kaebaja võib määrata nimetatud töötaja poolt tehtava töö laadi. Seoses teise tingimusega väidab kaebaja, et tema peamine ajutise tööjõu töölevõtmise, valiku ja hankimise tegevus toimub Bulgaaria territooriumil ja tema väljaspool Bulgaariat asuvate klientidega tehingutest saadud käive ei tähenda seda, et äriühing tegutseb välisriigis.

- 9 Vastustaja ei pea mitte kumbagi nimetatud tingimust kaebaja suhtes täidetuks. Kaebaja ja töötaja otsese seose kohta märgib ta, et see on häiritud, sest vastavalt kaebaja ja töötaja vahel sõlmitud töölepingule ei pea töötaja töötama tema tööandja jaoks Bulgaarias. Lisaks on leping vastavalt Saksa õigusele sõlmitud pädeva asutuse poolt Saksamaal väljastatud loa alusel ja mitte kaebaja registreerimise alusel Bulgaaria tööagentuuris. Seoses kaebaja peamise tegevusega Bulgaarias on vastustaja arvamisel, et kaebajal ei ole peale haldustöötajate ja juhtide Bulgaaria territooriumil töötajaid ning nende sissetulekud pärinevad täielikult töösuhetest Saksamaal.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab poolte vahelise kohtuvaidluse lahendamiseks vajalikuks rakendusmääruse artikli 14 lõike 2 tõlgendamist koostoimes alusmääruse artikli 12 lõikega 1.
- 11 Alusmääruse artikli 12 lõike 1 tähenduses kohaldatakse isiku suhtes, kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes seal on asutatud, ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki selle tööandja nimel töötama, jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, kui on täidetud kaks kumulatiivset tingimust, nimelt esiteks, kui selle isiku ja tööandja vahel on olemas otsene seos, ja teiseks, kui viimane tegutseb tavaliselt selle liikmesriigi territooriumil.
- 12 Seoses teise tingimusega on nõutav, et tööandja vastavalt rakendusmääruse artikli 14 lõike 2 esimesele lausele „tavaliselt teostab sisulisi tegevusi, mitte üksnes sisemisi haldustegevusi, selle liikmesriigi territooriumil, kus ta on asutatud, võttes arvesse kõiki kõnealuse ettevõtja tegevusi iseloomustavaid kriteeriume“, selleks et eeldada, et ta tegutseb tavaliselt selles liikmesriigis. Selle määruse artikli 14 lõike 2 teine lause näeb ette, et „asjakohased kriteeriumid peavad vastama iga tööandja spetsiifilistele iseärasustele ja tema tegevuste tegelikule iseloomule“.
- 13 Administratiivse sad Varna (Varna halduskohus, Bulgaaria) kohtupraktika selle kohta, millal on täidetud alusmääruse artikli 12 lõikes 1 sätestatud tingimus, ei ole ühtne. Vasturääkivus tuleneb rakendusmääruse artikli 14 lõike 2 erinevast tõlgendusest, eelkõige seoses küsimusega, milliste kriteeriumide alusel tuleb kindlaks määrata, kas tööandja teostab liikmesriigis, kus ta on asutatud, „sisulisi tegevusi“.
- 14 Selleks, et hinnata, kas alusmääruse artikli 12 lõike 1 teine tingimus on täidetud, tuleb arvesse võtta kõiki kriteeriume, mis iseloomustavad tööandja tegevust. Nende kriteeriumide hulka kuuluvad koht, kus tööandja on asutatud; haldustöötajate arv tema tegevuskoha liikmesriigis või teises liikmesriigis, kuhu ta on töötajad lähetanud; koht, kus lähetatud töötajad tööle võetakse; koht, kus sõlmitakse lepingud kasutajaettevõtjatega; nendele lepingutele kohaldatav õigus, mille ettevõtja sõlmib oma töötajate või klientidega, ning asjaomases liikmesriigis

piisavalt iseloomuliku perioodi vältel saadud käive ([Euroopa Kohtu] 10. veebruari 2000. aasta otsus FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, punktid 42 ja 43).

- 15 Asjaolu, et lähetatud töötajad teevad kasutajaettevõtja jaoks muid töid kui neid tööle võtnud ja lähetanud ettevõtja põhitegevus, on tähtsusetu. Vastavalt sellele teostab ajutist tööjõudu vahendav ettevõtja oma äritegevust sel juhul tavaliselt oma püsiva tegevuskoha liikmesriigis, kui oluline osa tema tegevusest toimub tavaliselt selles riigis (10. veebruari 2000. aasta kohtuotsus FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, punktid 44 ja 45).
- 16 Euroopa Kohtu nimetatud otsustest ei saa siiski järeldada, kas alusmääruse artikli 12 lõike 1 teise tingimuse täitmiseks piisab sellest, kui tööandja sõlmib teise liikmesriiki lähetatud töötajatega töölepingud oma püsiva tegevuskoha liikmesriigis, või on nõutav, et oluline osa tööjõu vahendamisest teostatakse kasutajaettevõtjate jaoks, kes tegutsevad selle liikmesriigi territooriumil, milles tööandja on asutatud.
- 17 Kuna kaebaja põhitegevus hõlmab renditöö hankimist ja tööjõu vahendamist Bulgaarias ja teistes riikides, näib kirjeldatud põhjustel olevat võimalik tõlgendus, et selleks, et saaks eeldada, et kaebaja tegutseb tavaliselt Bulgaarias, on nõutav, et oluline osa tema lepingutest sõlmitakse ja täidetakse kasutajaettevõtjatega, kes tegutsevad Bulgaaria territooriumil.
- 18 Teine tõlgendusvõimalus on see, et sõltumata sellest, et kõik kasutajaettevõtjad on asutatud Saksamaal ning tegutsevad seal, ja et kõik töötajad lähetatakse Saksa ettevõtjate juures töötamiseks, piisab eelduseks, et kaebaja tegutseb tavaliselt Bulgaaria territooriumil, sellest, et ta on registreeritud Bulgaarias ja sõlmib lähetatud töötajatega selles liikmesriigis töölepinguid.